

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Ważne przepisy przy wyborach do Narodowego zgromadzenia.

Liczba stron oryginału

16

Liczba plików skanów

16

Liczba plików publikacji

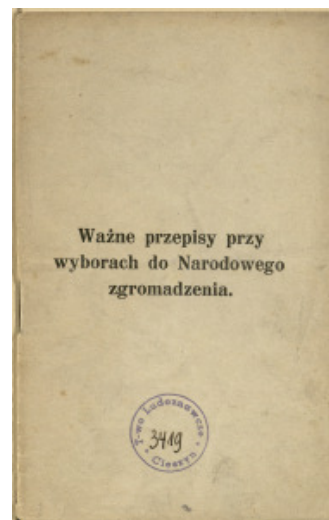
17

Sygnatura/numer zespołu **C I 034159**

Data wydania oryginału **[1925]**

Zdigitalizowano w ramach projektu pt.

**Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa
piśmienniczego on-line**

**Fundusze
Europejskie**
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

**Ważne przepisy przy
wyborach do Narodowego
zgromadzenia.**

943.7:342.8 "19"SL

C 034 1591

O czem powinien wiedzieć każdy wyborca.

Ośm dni przed wyborami w każdej gminie będzie ogłoszony dzień wyborów, początkowa końcowa godzina i lokal, gdzie się wybory będą odbywały.

Z reguły będzie osobny lokal wyznaczony dla wyborów do Izby posłów a osobno do Senatu. Trzeba szczególnie na to zwrócić uwagę. W niektórych, tylko małych, gminach powiatu Cieszyńskiego będą wybory do Sejmu i Senatu w jednym i tym samym lokalu. W gminach większych, liczących ponad 1000 wyborców, będzie więcej komisji wyborczych dzielnicowych i więcej lokali wyborczych.

Na ogłoszeniu tem będzie także wyznaczone miejsce, gdzie ci, którzy karty legitymacyjnej i listy kandydatów nie otrzymali na czas, mogą je podjąć.

W gminach ponad 1000 obywateli otrzymać musi każdy wyborca najpóźniej w trzecim dniu przed dniem wyborów listy do głosowania (listy kandydatów wszystkich stronnictw kandydujących w okręgu) równocześnie z kartą legitymacyjną. W mniejszych gminach wyborcy

karty legitymacyjnej nie otrzymają, zaś kartki do głosowania otrzymają najpóźniej w drugim dniu przed wyborami. Na legitymacyi będzie oznaczony także lokal wyborczy, w którym wyborca ma wybierać.

Gdyby ktoś nie otrzymał legitymacyi, kartek do głosowania, to po upływie oznaczonego czasu musi sam sobie do gminy po legitymacyę i kartki do głosowania pójść, taksamo, gdyby tylko niektóre kartki do głosowania otrzymał a brakłoby mu innych. Wyborca powinien, idąc po legitymacye lub kartki, wziąć ze sobą jakieś świadectwo tożsamości (metrykę, świadectwo przynależności itd.).

Ktoby nawet tego zaniechał, lub stracił kartki, lub miał zniszczone, ten jeszcze ma prawo w dzień samych wyborów zażądać ich od przewodniczącego tej komisji, w której ma głosować.

Wybory są obowiązkowe, istnieje przymus karny i nie może się nikt usprawiedliwić tem, że nie otrzymał legitymacyi, lub kartek do wyborów.

Gdyby w małych gminach np. zaszła wątpliwość co do tożsamości jakiejś osoby a osoba ta nie miała pod ręką żadnego świadectwa tożsamości, może postawić dwóch świadków, którzy stwierdzą jej tożsamość. (§ 34 o. w.).

Nie wolno agitować ani też urządzać agita-
cyjnego biura w budynku, w którym znajduje
się lokal wyborczy, a więc ani w sieni, ani na
schodach nie wolno agitować. (§ 37 o. w.)

Głosowanie rozpoczyna się w niedzielę, dnia
15. listopada 1925 o godzinie 8. rano i trwa do
tej godziny, która jest wyznaczona w gminach
poszczególnych. Każdy wyborca musi w tych
oznaczonych godzinach być na miejscu, gdyż
jeżeli przyjdzie za późno, nie wykona prawa
wyborczego i podlega karze.

W dzień wyborów wstępują do lokalu wy-
borczego wyborcy tak, jak przyszli, jeden za
drugim. Wyborca przychodzi przed komisję i
oddaje legitymację przewodniczącemu, komi-
sya ma prawo stwierdzić, czy wyborca ma
wszystkie listy kandydatów. niepokreślone i nie
oznaczone, za brakujące, pokreślone, albo ina-
czej oznaczone wręczy mu inne; przytem je-
dnak pamiętać należy, że komisya nie śmie mu
porządku kartek do głosowania, tak jak je wy-
borca przyniósł, zmienić (§ 38 u. 3 o. w.).

Każdy wyborca w naszym okręgu otrzyma
i przynieść musi do lokalu wyborczego do Sej-
mu 17 list kandydatów do Izby posłów a 15 list
kandydatów do Senatu do lokalu wyborczego
do Senatu. Trzeba wiedzieć o tem, że numery
tych list nie pójdą w porządku od 1—17, lecz,
że wiele numer do 17 względnie 15 będzie bra-

kować a natomiast będą numery 20, 23, 26 i inne wyższe. Pochodzi to stąd, że w naszym okręgu nie wszystkie partie republiki kandydują, gdyby wszystkie kandydowały, toby każdy wyborca musiał otrzymać po 31 kartek do głosowania.

Sposób głosowania przy wyborach do Izby posłów i do Senatu jest ten sam.

Po stwierdzeniu, że wyborca ma wszystkie kartki do głosowania, wręcza mu komisya kopertę urzędową. Z tą kopertą udaje się wyborca do owego zamkniętego miejsca (corka), tam wybiera tę kartkę do głosowania, a więc w naszym wypadku nr. 10 i wkłada ją do koperty. Resztę kartek zwinie tak, aby nikt nie widział, jakie kartki wyborcy pozostały.

Ze zamkniętą kopertą wraca wyborca do komisji i wrzuca do urny, którą mu komisya wskaże, kopertę sam osobiście, komisya ma tylko prawo przekonać się, czy wyborca nie wkłada odrazu więcej kopert. Następnie wyborca wrzuci resztę tych kartek do głosowania, które mu pozostały do skrzynki względnie do skrytki na to przeznaczonej, ale trzeba wrzucać znowu tak, ażeby obecni nie mogli zauważyć numerów, jakie mu pozostały.

Potem wyborca udaje się do domu, ewentualnie, jeżeli liczy więcej lat niż 26 idzie do lo-

kalu, gdzie się odbywają wybory do Senatu i tam wybiera taksamo.

Należy spełnić swój obowiązek wyborczy świadomie, śmiało i poważnie, gdyż wyborca powinien sobie uprzytomnić, że przez akt wyborczy spełnia i wykonuje największe swoje prawo, manifestując przez to współpracę nad państwem.

Przy wyborach do Izby posłów i Senatu nie jest uznane w żadnym wypadku pełnomocnictwo, dlatego każdy pod karą sam musi iść wykonać prawo wyborcze.

Tylko osoby ślepe, oraz ci, którzy z powodu cielesnej ułomności nie mogą sami oddać kartki do głosowania, mogą sobie wziąć towarzysza i to jakiegoś wyborcę z własnego domu, albo także, jeżeli tego brak, kogoś innego, lecz osoba ta musi tego swojego towarzysza znać i musi na pytanie komisji twierdzić, że sobie sama bez wpływu z zewnątrz tę osobę za towarzysza obrała. Komisja taki wypadek specjalnie zapisze do protokołu i ten towarzysz potem może za tą osobę ułomną spełnić akt wyborczy.

Do wyboru powinni iść i mają prawo wszyscy, którzy są wpisani do listy wyborców. Listy wyborców będą wyłożone jeszcze w każdej gminie na 8 dni przed samymi wyborami, nale-

ży się jeszcze w ostatnim czasie przekonać, czy zapisy w tych listach są odpowiednie i czy się jest w nich wpisany.

Wyborcy wpisanemu do listy wyborców może komisya odmówić prawa głosowania tylko w nadzwyczaj wyjątkowych wypadkach, ale wtedy tylko, jeżeli ktoś przedłoży urzędowy dokument na to, że wyborca od czasu wpisania do listy swoje prawo wyborcze stracił.

Przypomina się, że wyborca nie śmie, kiedy otrzyma kartki do głosowania nic na nich pisać ani kreślić, nie śmie żadnych znaków robić. Do koperty może włożyć tylko jedną listę bo jeżeli ich włoży więcej, to wtedy wszystkie będą nieważne, innym nie pomoże a sobie przez to zaszkodzi.

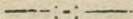
Osoby takie, które nie umia czytać, lub które się słabo oryentują, trzeba, puściwszy ich do wyborów, poprzednio dokładnie pouczyć. ponieważ nie wolno komisji zmieniać porządku list kandydatów, dlatego takim osobom najlepiej położyć już na miejscu pierwszym, drugim, albo ostatniem tę kartę, na którą ta osoba powinna i chce głosować.

Agitatorom nie dać się zbałamucić, pamiętać, że mamy swoją godność i że każdy głos stracony, jest zdradą na naszej ludności.

A na końcu zanosimy prośbę do wszystkich którzy ważność sprawy rozumieją, ażeby nie

omieszkali swoje otoczenie pouczyć i wskazać osobom ze swego otoczenia, w jaki sposób one mają ten swój obowiązek wykonać.

Nasza lista kandydatów do Izby posłów jest nr. 10, nasza lista kandydatów do Senatu ma również nr. 10.

Prawa i obowiązki członków komisji i mężów zaufania.

Członkowie komisji zostaną zamianowani na propozycję stronnictw, względnie bez niej przez powiatową władzę polityczną. Komisye prowadzące wybory w gminach nazywamy według ustawy komisjami dzielnicowymi. Komisya wyborcza dzielnicowa zbiera się dopiero w dzień samych wyborów, przed ich rozpoczęciem zatem przed godziną 8 rano i ukonstytuuje się w ten sposób, że pod przewodnictwem najstarszego członka wybierze z pośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę, z których każdy musi należeć do innego stronnictwa wyborczego. Gdy nie można osiągnąć większości przy wyborze, rozstrzyga los.

Mężów zaufania mianuje pełnomocnik stronnictwa; mężowie zaufania otrzymają już przed wyborami od swojego pełnomocnika nominacye, które przedłożą komisji zaraz po jej ukonstytuowaniu się, dlatego winni, tak jak członkowie komisji przybyć na czas przed godziną 8 rano do lokalu wyborczego.

Do lokalu wyborczego mają wolny przystęp oprócz członków komisji wyborczej, mężów zaufania, jeszcze zastępcą władzy nadzorczej,

który jednakowoż do komisji nie należy i głosować nie śmie, oraz w tych gminach, gdzie istnieją konceptowi urzędnicy, także urzędnik konceptowy, który prowadzi protokół. Jeżeli takiego urzędnika niema, może prowadzić protokół jeden z członków komisji, wyznaczony przez przewodniczącego komisji. Oprócz tego nie wolno nikomu wstrzymywać się w lokalu wyborczym. Wyborcy poszczególni powinni przychodzić jeden po drugim i spełniwszy akt wyborczy znowu odchodzić.

Członkowie komisji przed rozpoczęciem się wyborów muszą zbadać urnę, czy jest pusta, czy już w niej nie ma jakichś kartek, lub kopert.

Członkowie komisji oddają swoje głosy na-przód, a następnie przychodzą wyborcy tak, jak się stawili. Komisja powinna się rozdzielić w ten sposób, że wprowadzie wszyscy mają ogólny dozór pod przewodnictwem przewodniczącego, jednakowoż trzeba wyznaczyć jednego z członków do przeglądania list kandydatów które wyborcy przyniosą i ewentualnie do zmieniania znaczonych, lub kręślonych list, przytem należy uważać, ażeby **nie mieszać wyborcy list kandydatów** członek, który je przeglądał, musi je oddać wyborcy w tym samym porządku, jak je od niego odebrał; jednego do prowadzenia protokołu, jeżeli niema specjalnego urzę-

dnika, dwóch do robienia zapisków w listach wyborców. Komisya bowiem musi mieć do każdego wyborów (Izby posłów i Senatu) dwa e-zemplarze listy wyborców, w których pozna-czy, gdy jakiś wyborca już wykonał swoje prawo. Jeszcze inni członkowie lub mężowie zaufania mogą być użyci do innych czynności.

Z reguły komisya nie głośnie i czuwa tylko, ażeby wybory odbywały się według przepisów. Głośnie zaś tylko w tych wypadkach, gdzie zachodzi wątpliwość, czy człowieka, który się zgłosił do wyborów, ma dopuścić, czy też nie.

Jeśli ktoś jest zapisany w liście wyborców, musi być dopuszczony do głosowania, lecz tylko w następujących wypadkach można mu odmówić prawa głosowania, ale to tylko wtedy, jeżeli zostanie komisji wyborczej przedłożony dokument o tem, że jakiś wyborca wpisany do listy wyborców, nie posiada obywatelstwa państwa, albo, że przez prawomocne sądowe orzeczenie został pozbawiony prawa rozporządzania dowolnie swoim majątkiem, albo, że wskutek prawomocnego wyroku sądu karnego utracił prawo wyborcze, albo, że znajduje się w zakładzie przymusowych robót, albo, że jest wpisany w liście wyborców w innej gminie i tam prawo wyborcze już w ostatnim roku wykonał, albo wreszcie, jeżeli zostanie przedłożone orzeczenie sądu wyborczego, że jakiś oby-

watel bezprawnie został wpisany do listy wyborców — to nie może ten wyborca być dopuszczony do oddania głosu.

Przedłożyć taki dokument mogą albo członkowie komisji, albo mężowie zaufania. Powinien to być jednak dokument urzędowy a więc wyrok sądowy, albo orzeczenie władzy administracyjnej.

Członkowie komisji powinni zatem:

1. zbadać urnę wyborczą;
2. dbać o porządek przy wyborach;
3. niedopuszczyć, ażeby więcej wyborców odrazu spełniało prawo wyborcze, szczególnie należy dbać na to, ażeby nikt nie podglądał wyborcę, kiedy on wkłada w zasłoniętym miejscu kartkę do głosowania do koperty;
4. nie cierpieć żadnej agitacji, ani w lokalu wyborczym, ani w budynku w którym się lokal wyborczy znajduje;
5. jeżeli się zgłoszą osoby ślepe, lub ułomne w towarzystwie, stwierdzić, czy te osoby ułomne znają swojego towarzysza i czy go wybrały własnowolnie, oraz zapisać to w protokole
6. jeżeliby się zdarzył jakiś nadzwyczajny wypadek, umieścić to w protokole;
7. dbać o to, ażeby nie oddał głosu ktoś obcy za wyborcę;

8. dbać oto, ażeby ktoś nie głosował dwa, lub więcej razy;

9. osoby wykraczające w tych względach należy oddawać żandarmeryi;

10. niedopuszczyć do tego, ażeby z wyborcami obchodzono się grubiańsko, lub, żeby się ich straszło;

11. gdy godzina wyborów minie dopuścić do głosowania tylko tych, którzy już są w lokalu wyborczym, lub bezpośrednio przed nim czekają;

12. gdy ci oddają swoje głosy, zamknąć głosowanie i lokal;

13. zliczyć następnie koperty i porównać z zapiskami w protokołach, czy się to zgadza. następnie koperty otworzyć i wyeliminować nie ważne kartki;

14. nieważne są te, które oddane zostały na te grupy, które w okręgu nie kandydują, lub które kartki nie są urzędowym drukiem;

15. jeżeli w jednej kopercie było więcej kar-tek na różne stronnictwa;

16. rozdzielić potem kartki na poszczególne stronnictwa i zliczyć,

17. spisać faktyczny protokół o wyborach a sobie samemu poczynić dokładne zapiski i porównać je z zapiskami innych członków, ażeby później nikt nie potrafił sfałszować wyniku wyborów w gminie;

372m 366 plm

m 344

kob 367

735

18. akta zapieczętować i zaraz odesłać jeden protokół, w którym ma być dokładny wynik wyborów podany, wielu wyborców było uprawnionych do głosowania, wielu faktycznie wzięło udział we wyborach a wielu z pośród nich było mężczyzn i kobiet, bezpośrednio przewodniczącemu okręgowej komisji wyborczej a drugi do politycznej władzy powiatowej;

19. kartki i wykazy głosowania, oraz załączniki zostaną zapieczętowane i złożone w gminach.

Szczególnie zwracamy uwagę na to mężom zaufania, ażeby dokładne rezultaty wyborów sobie zapisali i odrazu komitetowi centralnemu do wiadomości podali.

Zwraca się też uwagę członkom komisji i mężom zaufania, aby przestrzegali pilnie przepisów, że każdy wyborca po oddaniu głosu do urny powinien odrzucić resztę kartek do wyznaczonej na to skrytki, nie dopuścić do tego, ażeby wyborcy pozostałe im kartki do głosowania brali ze sobą do domu.

—:—

C034159 *Thompson*

Ludowa Drukarnia we Frysztacie.